

Naapuriapu

Kylävara-hanketreffit 22.8.2025

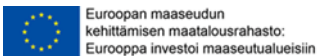

Outi Raatikainen

Keski-Suomen Sydänpiiri ry

TATU – Taajamien turvallisuus Keski-Suomessa –hanke

@taajamienturvallisuus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

**Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus**

Auttavat kylät –hankkeessa 2021-22 luotu naapuriapuryhmän malli à la Keski-Suomi

Päävastuussa
Osatoteuttaja
Rahoittaja
Rahoitus

Keski-Suomen Sydänpiiri
JAMK
Keski-Suomen ELY-keskus
EU:n maaseuturahasto

Auttajaryhmät, organisoitua naapuriapua

- apua asukkaille ja mökkiläisille arjen avuntarpeeseen ja hädän hetkellä ja/tai
- paikallistuntemusta ja apua viranomaisille hädän hetkellä.

NAAPURIAPU

Vapaaehtoista, palkatonta ja luottamuksellista arjen apua, joka on ilmaista avun tarvitsijoille.

Miksi kylään kannattaa perustaa naapuriapuryhmä?

Arjen turvaa

Organisoitu naapuriapu

1. alentaa avun pyytämisen kynnystä
2. helpottaa auttamista
3. on tärkeää sosiaalista toimintaa auttajille ja autettaville
4. korvaa puuttuvia yksityisiä ja julkisia palveluita
5. ehkäisee onnettomuuksia
6. mahdollistaa kotona asumisen pidempään
7. on osa kylän pito- ja vetovoimaa
8. lisää kyläläisten **turvallisuutta** ja **turvallisuuden tunnetta arjessa**

Naapuriapu organisoituneena toimintana

1. **Luottamuksellisuus**
2. **Saavutettavuus:** apu on tarjolla tasa-arvoisesti kaikille
3. **Avun ja osaamisen monipuolisuus** ryhmässä
4. **Avun "anonyymius"** asiakkaille: apu ei henkilöidy eikä apu ei ole kiinni yksittäisestä auttajasta eli ryhmään voi liittyä ja ryhmästä poistua oman tilanteen mukaan
5. **Ryhmän tuki auttajille**
6. **Tiedottaminen**
7. **Kehittäminen**
8. **Osa kylävaraa**

Naapuriapuryhmän tehtäviä?

- **Kertaluontoisia kodin/mökin apuja sisällä ja ulkona**, esim. lamppujen ja palovaroitinten paristojen vaihdot, puiden kanto, asiointiapu, hetkellinen lastenhoito tai kotieläinten ruokkiminen, vieraskielisten käyttöohjeiden tulkkaus jne.
- **Digineuvonta**
- **Ulkoiluseura, ystävätoiminta**
- **Kylätalosta huolehtiminen?**
- **Kylän turvallisuusryhmä?**
- **Viranomaisapu?** Esim. Ruokahuolto kyläläisille ja/tai pelastajille, hätämajoituksen järjestäminen, sähkölinjojen päivystäminen ja vikojen etsiminen...

Naapuriapuryhmän tehtäviin eivät kuulu

- Tehtävät, jotka kuuluvat kotihoidolle, esim. suihkutukset, lääkkeiden antaminen
- Ammattilaisen tehtävät, esim. sähkötyöt
- Tehtävät, joihin on tarjolla palveluja esim. lähiseudun yrittäjien kautta
- Suuremmat urakat kuten ikkunanpesut, lomitukset

... mutta lopulta ryhmä päättää, mikä kuuluu, mikä ei

-> Rajanvedot selviksi ryhmälle ja asiakkaille!

Naapuriapuryhmän muodostaminen

- Riittävä määrä vapaaehtoisia – ihan tavallisia kyläläisiä ja mökkiläisiä
- Taustaorganisaatio, jonka alla ryhmä toimii
- Vakuutukset: yhdistyksen talkoovakuutus tai jokaisen oma
 - Vakuutuksista huomioitava esim. moottorisahatyö ja kuljetukset
- Vastuuvapaaehtoiset (hyvä olla kaksi)
 - Vastuuhenkilöillä tieto vapaaehtoisista ja heidän erityisosaamisistaan
 - Päiväkirja/tilastointi? (vs tietoturva)
- Ryhmän puhelin
- Vapaaehtoisten vaitiolosopimukset
- Tiedotuskanava(t), tiedottaja

Kuva Sydänliitto: Leroy

Auttavat kylät –hankkeen naapuriapuryhmämalli

- Vaatimuksena ryhmäläisille vaitiolo asiakkaiden asioista – kirjallinen sitoumus vaitioloon
- Yksi puhelinnumero, joka on asukkaiden tiedossa
- Vapaaehtoisilla ei ole päivystysvastuuta 24/7, vaan hän toimii oman elämänsä ehdoilla
- Vastuuvapaaehtoinen rajaa ja arvioi tehtävät
- Ryhmä sopii pelisäännöt: ryhmän viestintä, rajanvedot, matkakulut, kahvikassa...
- Ryhmän sisäinen tiedotus
- Ryhmän ulkoinen tiedotus kyläläisille ja mökkiläisille, muualla asuville omaisille, kunnalle, kotipalvelulle yms.
- Perehdytys: vapaaehtoistyön periaatteet ja ryhmän toiminta; tarvittaessa lisäkoulutusta

Nyt saa luvan kanssa vaivata

Kylät: Konginkankaalle perusteilla oleva naapuriapuryhmä keräsi heti aluksi runsaasti vapaaehtoisia mukaan toimintaan. Ryhmä pääsee tositoimiin tammikuussa.

KONGINKANGAS
Sanna Kultunen

- Ykköstoiveena minulla olisi, että ihmiset oikeasti soitaisivat ja pyytäisivät apua, ei pida ajatella, ettei kehtaa olla vaikeat. Nyt saa vaivata ihan luvan kanssa, konginkankalainen Sara Röntynen vakuuttaa.

Röntynen innostui yhdistyksestä Johanna Kauppinen kanssa Konginkankaalle parhailaan perusteilla olevan naapuriapuryhmän vastuuvapaaehtoisiksi.

Menimme paikan päälle kuulostelemaan ja sitten päädyimmekin vastuuvapaaehtoisiksi. Mukaan oli helppo innostua ja meille molemmille ryhmän vastuuvapaaehtoisena toimiminen on helppoa, sillä olemme lasten kanssa kotona, konginkankalainen Johanna Kauppinen kertoo.

Sekä Röntynen että Kauppinen kokevat tärkeäksi sen, että yhteisössä autetaan toisiaan.

- Täällä asuu paljon ikäihmisiä, jotka tarvitsevat apua arjessa ja on tärkeää, että sitä apua saa silloin jostain. Meille kaikillehan tulee aika, jolloin itse myös olemme avustajajäsenen roolissa, he pohtivat.

KONGINKANKAALLA pidettiin parisen viikkoa sitten naapuriapuryhmän perustamistilaisuus, jossa viriteltiin toimintaa käyntiin.

Ajatus naapuriapuryhmän perustamisesta sai todella hyvän vastaanoton ja mukaan innostui 14 vapaaehtoista. Ryhmä aloittaa toimintansa tammikuun lopulla, projektkoordinaattori **Saia Ylönen** Auttavat kylät -hankesta kertoo.

Ryhmä toimii apuna arjen tilanteissa, vähän kuin naapurit konsanaan ja tukee samalla sekä yhteisöllisyyttä että ikäihmisten asumista kotonaan.

Auttamistoiminta lähtee liikkeelle siitä, kun apua tarvitsessa soittaa ryhmän puoleen. Vastuuvapaaehtoiset ottavat tiedot vastaan ja selvittävät, kuka ryhmäläisistä voisi hoitaa tehtävän. Ylönen kertoo.

RYHMÄÄN mukaan lähteneet vapaaehtoiset voivat määrittää alueen jolla toimivat ja asiat, joita hoitavat. Joku saattaa erikoistua valitak digitaalisten opastamiseen ja toinen voi olla

ulkokulkaverina. Ylönen mainitsee esimerkkejä. Jos ryhmän vapaaehtoisiksi liittymisen kiinnostaa, vielä ehtii mukaan.

NAAPURIAPURYHMÄÄN voi ottaa yhteyttä aina kun tarvitsee apua kotona. Vaikka kävisikin niin, että ryhmä ei voisi auttaa,

vastuuvapaaehtoiset osavat neuvoa, kenen puoleen voisi kääntyä. Ylönen kertoo. Naapuriapuryhmästä saa apua esimerkiksi palovaroittimen patterien vaihtoon, laampujen polttimoiden vaihtoon, uusien laitteiden ja digilaitteiden käyttöön, pienin nosto- ja kantohönnäin ja valkua

linnupöytä kiinnittäminen. Naapuriapuryhmä ei astu yrittäjien reiville, eli kaikki isommat esimerkiksi siivoukseen tai kunnossapitoon liittyvät tehtävät eivät kuulu ryhmän toimintaan.

YLÖNEN painottaa, että avun tarpeessa olevan ei kannata itse alkaa pohtia, voiko soittaa vai ei.

- Vastuuvapaaehtoiset kylät tietävät ja neuvovat, miten tilanteissa toimittaan. Toivomme, että kynnys yhteydenottoon on hyvin matalalla ja apua tarvitsevat soittaisivat rohkeasti naapuriapuryhmän numeroon. Numero julkistetaan tammikuussa, kun ryhmä aloittaa toimintansa.

On todella hienoa, että saimme naapuriapuryhmään mukaan näin ison porukan vapaaehtoisia.

Markku Paananen

AUTTAVAT kylät -hanke vauhdittaa naapuriapuryhmien perustamista Keski-Suomen kyläkunnille. Lisäksi hankkeesta tehdään esimerkiksi kylien turvallisuusseminareja.

- Me olemme tukena käynnistämässä naapuriapuryhmien toimintaa ja järjestämässä perehdytystä vapaaehtoisille. Saia Ylönen kertoo.

Vetovastuu ryhmän toiminnasta on kuitenkin paikallisten yhdistyksillä. Konginkankaalla kyläyhdistys otti kopin ryhmän toiminnasta.

- On todella hienoa, että saimme naapuriapuryhmään mukaan näin ison porukan vapaaehtoisia, ja mikä parasta mukaan lähti myös avun uusia ihmisiä. On todella positiivista, että saamme kylän vapaaehtoisporukkaan mukaan monia tärkeitä, muutenhan tämä meidän tosihan uuden katon ja alkaantua. **Markku Paananen** Konginkankaan kyläyhdistyksestä kertoo.

Auttajajäsenien toiminta käytetään osaksi maakunnallista toimintamallia, joka mahdollistaa ryhmille tukea ja valmennusta myös hankkeen jälkeen.

Sara Röntynen ja Johanna Kauppinen ovat molemmat uusia kyläläisiä ja innostuivat mukaan vapaaehtoistoimintaan.

HANKASALMEN SANOMAT / TORSTAINA 17.3.2022

4/ Uutisvirta

Turvallisuutta edistämässä

Naapuriapu on yksi syrjäkyläjen toiminnan perusta. Auttavat kylät -hanke tarjoaa valmennusta ja tietoa kyläturvallisuudesta.

Jaakko Silvast

Keski-Suomen Sydänpiirin ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun hallinnoina ja EU:n maaseuturahojen avulla toteutettu Auttavat kylät -hanke järjestää ensi tiistaina 22.3. kello 17.30 Hankasalmien kyläturvallisuussillan verkostopahtumana. Pahtumana voi osallistua Kuntakavaden koululla tai verkossa osoitteessa: bit.ly/hankasalmienkylaturvallisuus. Hankkeessa, edistetään keski-suomalaisen kylien hyvinvointia, turvallisuutta ja tuetaan kylien omien auttajajäsenien, kuten sydäniskuryhmien ja naapuriapuryhmien perustamista.

Kyläsuunnittelu ei lopu koskaan. Sitä pitää miettiä vuosittain ja päivittäin tarvittaessa.

Otti Raatikainen

Osana kyläturvallisuutta on Keski-Suomessa aktivoitu kylien elvytysryhmät. Siihen liittyviä sydäniskureita eli defibrillaattoreita on Hankasalmella useita. Yksi Aseman kylän sydäniskureista löytyy yrittäjä Timo Kolvinen Timpan Grillioskista, minne se siirtyi toimintansa lopettaneesta Aseman Seasta.

Naapuriapu on kylän omista tarpeista lähtevä vapaaehtoisista lähipuuta. Sydäniskuryhmä valmentautuu ehystämiseen ja kylän sydäniskurin käyttämiseen, jos se saa 112-otellomusvahityksen. Jokaisen hankkeen kanssa miettiään kyläkohtaisia tarpeita ja resursseja. Kylällä tehdään tarvittaessa turvallisuus-kartoitus ja perustetaan ryhmä.

Vapaaehtoisille auttajille järjestetään hankkeessa valmennuksia, käytännön harjoittelua ja infotilaisuuksia sekä kylien yhteisiä verkostopahtumia. Lisäksi kehitetään viestintäjärjestelmää avun tarvitsejien, avun tarjoajien, viranomaisen ja muun maan Vapaaehtoisien pelastuspalvelun eli Vapepan välillä.

Auttajajäsenien toiminta käytetään osaksi maakunnallista toimintamallia, joka mahdollistaa ryhmille tukea ja valmennusta myös hankkeen jälkeen.

se on enemmän vapaaehtoisista, Saia Ylönen toteaa. - Kylä löytyy auttajia, ja se on yksi perusta, miten syyskylä kylillä elämä sojuu, vaikka viranomaispalvelu- ja vihemmän. Siinä on helppoa myös väliputouja ja tarpeita, joissa ihmisen ei kehtaa pyytää apua kun pelätään, että juttu lähtee leviämään kylällä. Organisoitua naapuriapuun liittyy nimenomaan se luottamus, joka on kerta toisistaan elä viikottain jatkuvaa.

AIEMMASSA kyläturvallisuudessa EU-hankkeesta aktivointi kylän elvytysryhmät toimintaa etenkin niillä kylillä, joissa on sydäniskuri. Esimerkiksi Hankasalmien alueen sydäniskureiden paikat voi käydä tarkistamassa osoitteesta defi.fi. Palveluun tulisi rekisteröidä jokainen sydäniskuri.

Organisoi- tu naapuriapuun liittyy luottamuksellisuus.

Otti Raatikainen

Kylien omia sydäniskuryhmiä on valmennettu yhdessä viranomaisen kanssa, jotta voidaan vakauttaa ihmisten sopivuudesta ja turvallisuutta edistävien järjestöjen tietoon, jotta kylän oma näkemys tulisi otetuksi huomioon niiden suunnittelussa ja toiminnassa. Jos kyläturvallisuussuunnitelma on hyvä toimintaa paitsi kuntalaisten ja kesäasukkaiden myös kunnan, viranomaisen ja turvallisuutta edistävien järjestöjen tietoon, jotta kylän oma näkemys tulisi otetuksi huomioon niiden suunnittelussa ja toiminnassa.

Kylän omat kylä- ja turvallisuussuunnitelmat on hyvä toimintaa paitsi kuntalaisten ja kesäasukkaiden myös kunnan, viranomaisen ja turvallisuutta edistävien järjestöjen tietoon, jotta kylän oma näkemys tulisi otetuksi huomioon niiden suunnittelussa ja toiminnassa.

Kyläsuunnittelu ei lopu koskaan. Sitä pitää miettiä vuosittain ja päivittäin tarvittaessa, Raatikainen lisää.

Mm. Nämä olivat keskusteluttavia asioita ryhmiä perustettaessa

- Naapuriapuryhmän puhelimen kustannukset
- Vaarallinen apu – mitä se on, kattaako vakuutus
- Auttamisen kustannukset, esim. oman auton käyttö asiointiavussa
- Asiakas, joka haluaa väkisin maksaa
- Asiakas, joka käyttää auttajaa hyväksi
- Mahdollisesti vaarallinen asiakas
- Ryhmän henkilöitymisen riskit
- Huoli-ilmoitus ja sen riskit

Kuva: Sydänliitto: Leroy

TATU – Taajamien turvallisuus Keski-Suomessa

Keski-Suomen Sydänpiiri ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu 10/2024 – 9/2026

TATU keskittyy keskisuomalaisien taajamien asukkaiden arjen turvallisuustietojen, -taitojen ja turvallisuudentunteen parantamiseen.

Mm.

- Yhteisöllisyys. Onnettomuuksien ehkäisy.

Naapuriapu arjessa ja kriisissä.

- Miten naapuriapuryhmä voi toimia taajamaoloissa

Naapuriapuryhmä? Commu?

Euroopan unionin
osarahoittama

Kysymyksiä, kiitos!

Euroopan unionin
osarahoittama

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Auttavat
kylät